

N:o 171.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående Sveriges deltagande i en skandinavisk fiskeritställning och en internationell motorutställning i Köpenhamn år 1912; gifven Stockholms slott den 31 mars 1911.

Under åberopande af bifogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå Riksdagen

att såsom bidrag till Sveriges deltagande i en skandinavisk fiskeritställning och en internationell motorutställning i Köpenhamn år 1912 på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 22,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Oskar Nylander.

*Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 31
mars 1911.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 SWARTZ,
 greffe HAMILTON,
 MALM,
 LINDSTRÖM,
 NYLANDER,
 VON SYDOW,
 VON KRUSENSTIERNA.

Departementschefen, statsrådet Nylander, anförde.

Under de senast förflutna decennierna har Sverige officiellt deltagit i tre internationella fiskeriutställningar: i London år 1883, i Köpenhamn år 1888 samt i Bergen år 1898. I utställningen i Köpenhamn deltog endast de skandinaviska länderna och denna jämte den i Bergen utgjorde afdelningar af större utställningar, som tillika omfattade industri, landbruk och konst m. m. Rörande Sveriges deltagande i fiskeriefdelningen vid utställningen i Bergen afgaf landtbruksstyrelsen den 31 mars 1897 infor dradt underdånigt utlåtande, däri styrelsen bland annat anförde, att ett deltagande från Sveriges sida uti ifrågavarande utställning visserligen icke kunde för landet medföra någon direkt ekonomisk vinst, enär någon utförsel till Norge af svenska fiskvaror annorlunda än såsom

transitogods för transport på Storbritannien icke i nämnvärd omfattning förekomme eller kunde påräknas. Under sådana förhållanden förefunnes ej heller anledning antaga, att från enskilda fiskeidkandes eller fabrikanter af fiskkonserver sida någon vidare anslutning till utställningen komme att äga rum, i all synnerhet som dessa under senare tider ofta anmodats deltaga i dylika utställningar. Då emellertid ifrågavarande utställning vore internationell och det under sådana förhållanden icke kunde anses lämpligt, att Sverige underlåte att därstädes utställa en samlad bild af dess fiskerinäring, ansåge landtbruksstyrelsen, att ett deltagande från svensk sida vore från denna synpunkt af förhållandena påkalladt och att svenska staten, i likhet med hvad förut vid olika tillfällen ägt rum, borde låta ombesörja en samling af till fiskerinäringen hörande föremål för att utställas vid berörda utställning.

Sedan såväl länsstyrelsen i Göteborgs- och Bohus län som kommerskollegium afgifvit infortrade underdåniga utlåtanden i ämnet och därvid förklarat sig instämma i hvad landtbruksstyrelsen anfört, fann Kungl. Maj:t för godt att genom nådigt bref den 4 juni 1897 bland annat dels besluta, att Sverige skulle deltaga i omförmälda fiskeriutställning, dels uppdraga åt en kommitté, bestående af ordförande samt fyra ledamöter, att vidtaga nödiga åtgärder för Sveriges deltagande i utställningen samt dels till bestridande af de med deltagandet i utställningen förenade kostnader ställa till kommitténs förfogande mot redovisningskyldighet ett belopp af 15,000 kronor. Då emellertid detta belopp sedermera visade sig otillräckligt, anvisade Kungl. Maj:t för ändamålet ytterligare ett belopp af högst 3,000 kronor. Förutom sålunda beviljad statsanslag å sammanlagdt 18,000 kronor hade kommittén en inkomst af 614 kronor 27 öre i räntor och för vid slutet af utställningen försålda dekorationsföremål. Utgifterna uppgingo tillhopa till 18,495 kronor 94 öre, hvadan alltså 118 kronor 33 öre kunde till statsverket återbetalas.

I skrifvelse till mig den 12 november 1910 har nu hans excellens herr ministern för utrikes ärendena meddelat, att härvarande danske minister underrättat, att en skandinavisk fiskeriutställning komme att äga rum år 1912 i Köpenhamn i samband med en internationell motorutställning och ett nordiskt fiskarmöte samt med hänsyn till sakens stora allmänna intresse å sin regerings vägnar hemställt, att utställningen måtte bringas till intresserade kretsars kännedom. Utställningen, som kommit till stånd genom enskildt initiativ, hade erhållit ett statsbidrag och en statsgaranti af tillsammans omkring 100,000 kronor, konungen af Danmark vore utställningarnas och mötets beskyddare

samt danske landtbruksministern och Köpenhamns öfverpresident deras president och vice president.

Vidare har hans excellens i skrifvelse till mig den 15 december 1910 på begäran af härvarande danske minister meddelat, att vederbörande i Danmark uttryckt önskan, att förenämnda hemställan måtte betraktas såsom en till svenska regeringen riktad inbjudning att officiellt deltaga i utställningen samt anhållit, att jag måtte sätta hans excellens i tillfälle att meddela danske ministern svenska regeringens svar å denna inbjudning.

Med anledning af sagda framställningar har jag anmodat landtbruksstyrelsen att afgifva yttrande och har landtbruksstyrelsen i skrifvelse den 14 januari 1911 till en början anført, att det enskilda initiativ, på hvilket ifrågavarande utställning kommit till stånd, utgått från Dansk Fiskeriforening, som för sin verksamhet åtnjuter afsevärdt statsunderstöd och som ledt Danmarks deltagande i senare tidens skandinaviska fiskeriutställningar och fiskarmöten. Denna förenings ordförande är ock ordförande för utställningen och föreningens sekreterare är utställningens generalsekreterare och kommissarie.

Såsom skäl för Sveriges deltagande i utställningen har landtbruksstyrelsen framhållit, hurusom exporten till Danmark af svenska fiskvaror redan nu vore ganska betydlig och borde kunna ytterligare ökas. Under år 1908, det sista, för hvilket kommerskollegii detaljerade näringsstatistik beträffande utförsel varit landtbruksstyrelsen tillgänglig, hade till Danmark utförts 7,110,000 kilogram fiskvaror, af kollegium beräknade till ett värde af i rundt tal 1,144,000 kronor. Häri inginge emellertid ej den färska fisk, som af svenska hafsfiskare sålts direkt till danska fiskuppköpare. Då utsikt till en ökning i denna export enligt landtbruksstyrelsens mening förefunnes, syntes det landtbruksstyrelsen vara af stor vikt, att Sverige på ett tillfredsställande sätt deltog i här berörda fiskeriutställning, hvilken antagligen komme att besökas af icke få affärsmän i fiskbranschen från Tyskland.

Hvad beträffar utställningen af båtmotorer har landtbruksstyrelsen anført, att den utveckling, som dessa motorers användning vid fiskets bedrivande på senare tider erhållit, väsentligen berott på den kunskap om dylika, som de svenska fiskarena inhämtat vid nordiska fiskeriutställningen i Marstrand år 1904. Sannolikt vore, att sagda utveckling skulle ytterligare befordras, om Sverige komme att deltaga i utställningen i Köpenhamn, hvaraf äfven vårt lands redan nu högt uppdrifna motorindustri kunde väntas draga högst afsevärda fördelar.

I sammanhang med nämnda utställning i Marstrand hade anord-

nats ett första möte mellan svenska, danska och norska fiskare. Detta hade enligt landtbruksstyrelsens mening varit synnerligen gagneligt för fiskarena ej blott genom de föredrag och öfverläggningar, som därvid höllos, utan ock genom personligt umgänge fiskarena emellan och genom de förklaringar, som lämnades dem öfver de utställda föremålen. Efter år 1904 hade två skandinaviska fiskarmöten hållits i Norge, i hvilka emellertid inga eller få svenska fiskare deltagit. Till fiskarmötet i Marstrand fördes svenska fiskare med kanonbåten Svensksund och danska staten hade sändt icke mindre än tre ångbåtar med hundratals fiskare. I det hela hade omkring 800 fiskare från de tre nordiska länderna deltagit i detta möte. Att initiativet till dessa möten tagits från Sverige har synts landtbruksstyrelsen böra utgöra ytterligare anledning för vårt land att vidare fortgå på samma väg och att därjämte söka bereda landets fiskare tillfälle att bevista nu ifrågavarande utställning. Om det ock kunde påräknas, att hushållningssällskapen genom penningbidrag komme att underlätta de svenska fiskarens resor till Danmark, syntes staten likväl böra härvid gå i spetsen genom att möjliggöra för ett större antal fiskare från olika län att infinna sig i Köpenhamn, något som kunde ske genom att fartyg, på sätt förut antydts, ställdes till förfogande för ändamålet. Någon annan utgift från statens sida för det år 1912 tillämnade fiskarmötet i Köpenhamn syntes landtbruksstyrelsen icke böra blifva behöflig.

Beträffande kostnaderna för Sveriges deltagande i förenämnda utställningar har landtbruksstyrelsen beräknat, att de komme att ställa sig högre än vid Bergenutställningen, i det att utställningen af lefvande fisk samt den med fiskeriutställningen förbundna motorutställningen komme att medföra väsentligt förökade omkostnader. Då därtill komme, att arbetslöner m. m. afsevärdt stigit sedan år 1898, ansåge sig landtbruksstyrelsen ej kunna beräkna kostnaderna för Sveriges deltagande i här ifrågavarande fiskeri- och motorutställning lägre än till 22,000 kronor.

Då den svenska fiskerinäringen enligt landtbruksstyrelsens öfvertygelse skulle tillskyndas stort gagn genom att vårt land på ett värdigt sätt deltog i berörda utställningar samt sände fiskare till det i samband med utställningarna anordnade mötet, hvilken sistnämnda åtgärd ej gärna kunde vidtagas utan att därjämte taga del i utställningarna, har landtbruksstyrelsen hemställt, att ett belopp af 22,000 kronor mot redovisningsskyldighet måtte anvisas för Sveriges deltagande i här nämnda båda utställningar samt att Eders Kungl. Maj:t för ändamålet måtte utse en kommitté med uppdrag att vidtaga nödiga åtgärder för oförmålda ändamål.

I infordradt underdånigt utlåtande den 14 februari 1911 har kommerskollegium, som ansett sig hafva att taga frågan om Sveriges officiella deltagande i förevarande utställning i betraktande hufvudsakligen ur synpunkten af industriens intressen, i sådant afseende anført, att vårt lands motorindustri för närvarande intoge en så hög ståndpunkt, att svenska motorerna numera fullt kunde mäta sig med de utländska. Användningen inom landet af svenska motorer för olika ändamål hade också under de senaste åren väsentligt ökats. Särskildt vår fiskarbefolkning och i synnerhet den på landets västkust hade i stor utsträckning börjat använda motorer för framdrifvande af sina fiskefartyg och funnit detsamma ekonomiskt fördelaktigt.

Tillverkningen af motorer täckte i det närmaste landets behof, men någon nämnvärd export förekomme icke. Det syntes därför kollegium angeläget att nu söka arbeta på åstadkommandet af en dylik export. Utställningen i Köpenhamn vore enligt kollegii mening af beskaffenhet att erbjuda lämpligt tillfälle att sprida kännedom om våra motorer och befordra afsättningen af dem, och skulle därför ett officiellt deltagande i utställningen kunna blifva vår motorindustri till afsevärdt gagn. Med hänsyn härtill och hvad öfrigt i ärendet förekommit har kommerskollegium tillstyrkt, att Sverige officiellt deltog i utställningen samt att härför vidtoges af landtbruksstyrelsen i dess förberörda skrifvelse föreslagna åtgärder.

*Departements-
chefen.*

Äfven jag delar i allo den af ämbetsverken här uttalade uppfattningen angående Sveriges deltagande i omförmälda utställningar. Vår fiskerinäring har under de förflutna åren varit föremål för ett växande intresse från såväl statens som olika korporationers och enskildas sida och tack vare detsamma har denna näring utvecklats sig och gått framåt på ett sätt som lägger i dagen, att den inom sig sluter stora ytterligare utvecklingsmöjligheter. Under sådana förhållanden måste ett deltagande i här ifrågavarande fiskeriutställning vara oss till stort gagn, i det att vi därigenom blifva i tillfälle ej endast att i samlad bild framlägga resultatet af vårt arbete och därvid, genom att jämföra dem med hvad andra länder på samma område uträttat, inhämta lärdomar och upplysningar af värde för oss vid våra fortsatta bemödanden att föra fiskerinäringen ytterligare framåt. Därtill kommer ock, att ett deltagande i utställningen säkerligen skulle göra vårt fiskes produkter mera kända och sålunda i afsevärd grad bidraga till, att resultatet af vårt arbete på fiskets utveckling blefve än mera fruktbarande.

Att ifrågavarande fiskeriutställning blifvit förbunden med såväl en

motorutställning som ett fiskarmöte synes mig innebära ytterligare anledning för vårt land att emottaga den inbjudning, som vårt grannland här ställt till oss. Vår lifskraftiga och uppblomstrande motorindustri skall säkerligen icke undandraga sig att här inför utlandet uppvisa, hvad den kan åstadkomma, och det tillfälle till samvaro under särskildt gynnsamma förhållanden, som fiskarmötet erbjuder såväl de olika ländernas fiskeritjänstemän och andra fiskeriintresserade som ock dem, hvilka å skilda håll bedrifva fiske såsom sin näring, medför förvisso fördelar, väl värda att tillvaratagas.

På grund af hvad jag sålunda anfört hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen

att såsom bidrag till Sveriges deltagande i en skandinavisk fiskeritställning och en internationell motorutställning i Köpenhamn år 1912 på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 22,000 kronor.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdde hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet skulle aflätas till Riksdagen af den lydelse, bilaga — — till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Herman Schlytern.